13 July 2024

జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ వార్తలు

SDG ఇండియా ఇండెక్స్ 2023-24	వార్తల్లో ఎందుకు ప్రస్తావించబడింది? ● SDG ఇండియా ఇండెక్స్ 2023-24, నాల్గవ ఎడిషన్ NITI ఆయోగ్ ద్వారా విడుదల చేయబడింది. **SDG ఇండియా ఇండెక్స్ 2023-24** గురించి: ● విడుదల మరియు ప్రారంభం: NITI ఆయోగ్ ద్వారా విడుదల చేయబడింది. ● ఉద్దేశం: అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు UTల కోసం సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (SDGలు)పై జాతీయ పురోగతిని కొలవడం మరియు ట్రాక్ చేయడం. ● సూచికలు: 113 సూచికలు MoSPI యొక్క నేషనల్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (NIF)తో సమలేఖనం చేయబడ్డాయి. ● స్కోరింగ్ మరియు పురోగతి: ○ స్కోరింగ్: ■ రాష్ట్రాలు మరియు UTల కోసం మిశ్రమ స్కోర్‌లు 0-100 మధ్య ఉంటాయి. ■ అధిక స్కోర్లు ఎక్కువ పురోగతిని సూచిస్తాయి. ○ జాతీయ పురోగతి: భారతదేశం యొక్క మిశ్రమ స్కోరు 2018లో 57 నుండి 2020-21లో 66కి మరియు 2023-24లో 71కి మెరుగుపడింది. ○ ముఖ్యమైన లక్ష్యాలు: 'ఫ్రంట్ రన్నర్' విభాగంలో (స్కోరు 65-99) ఉన్న లక్ష్యాలు 1 (పేదరికం లేదు), 8 (మంచి పని మరియు ఆర్థిక వృద్ధి), 13 (వాతావరణ చర్య)లో చెప్పుకోదగ్గ పురోగతిని సూచిస్తాయి. ● ప్రభుత్వ జోక్యాలు: ○ గృహ కల్పన: PM ఆవాస్ యోజన (PMAY) క్రింద 4 కోట్లకు పైగా ఇళ్లు సంకల్పించారు. ○ పారిశుద్ధ్యం: గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 11 కోట్ల మరుగుదొడ్లు మరియు 2.23 లక్షల కమ్యూనిటీ శానిటరీ కాంప్లెక్స్‌లు. ○ వంట ఇంధనం: PM ఉజ్వల యోజన కింద 10 కోట్ల LPG కనెక్షన్లు. ○ నీరు: జల్ జీవన్ మిషన్ క్రింద 14.9 కోట్ల కుటుంబాలకు కుళాయి నీటి కనెక్షన్లు. ○ ఆరోగ్య సంరక్షణ: ఆయుష్మాన్ భారత్ - ప్రధాన మంత్రి జన్ ఆరోగ్య యోజన కింద 30 కోట్ల మంది లబ్ధిదారులు. ○ ఆహార భద్రత: జాతీయ ఆహార భద్రత చట్టం (NFSA) క్రింద 80 కోట్ల మందికి పైగా కవరేజీ. ○ వైద్య ఉపకరణాలు: ప్రాథమిక వైద్య సంరక్షణ మరియు సరసమైన జనరిక్ ఔషధాల కోసం 150,000 ఆయుష్మాన్ ఆరోగ్య మందిర్. ○ ఆర్థిక చేరిక: PM-జన్ ధన్ ఖాతాల ద్వారా ₹34 లక్షల కోట్ల ప్రత్యక్ష ప్రయోజన బదిలీ (DBT). ○ నైపుణ్యాభివృద్ధి: స్కిల్ ఇండియా మిషన్ 1.4 కోట్ల మంది యువతకు శిక్షణ మరియు నైపుణ్యాన్ని అందించింది మరియు 54 లక్షల మంది యువతకు తిరిగి నైపుణ్యం కల్పించింది. ○ ఎంటర్‌ప్రెన్యూర్‌షిప్: PM ముద్రా యోజన మొత్తం ₹22.5 లక్షల కోట్లతో 43 కోట్ల రుణాలను మంజూరు చేసింది. ○ పునరుత్పాదక శక్తి: గత దశాబ్దంలో సౌర విద్యుత్ సామర్థ్యం 2.82 GW నుండి 73.32 GWకి పెరుగుదల. ○ విద్యుత్ సామర్థ్యం 2017 మరియు 2023 మధ్య 100 GW ఇన్‌స్టాల్ చేయబడిన విద్యుత్ సామర్థ్యం, 80% నాన్-ఫాసిల్ ఇంధనాల నుండి

	జోడించబడింది. ○ డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు: ఇంటర్నెట్ డేటా ఖర్చులు 97% తగ్గాయి, ఆర్థిక చేరికను ప్రోత్సహిస్తుంది.
ఏకలవ్య మోడల్ రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ **(EMRS)**	**వార్తల్లో ఎందుకు ప్రస్తావించబడింది?** ● కేంద్రీకృత నియామకం ఏకలవ్య పాఠశాలల్లో భాష, సాంస్కృతిక అవరోధాలకు దారితీస్తుంది. **EMRS కి సంబంధించిన అంశాలు:** ● పరిచయం: మారుమూల ప్రాంతాల్లోని గిరిజన విద్యార్థులకు నాణ్యమైన విద్యను అందించడమే EMRS లక్ష్యం. ● లక్ష్యం: గిరిజన మరియు గిరిజనేతర జనాభా మధ్య విద్యా అంతరాన్ని తగ్గించడం, ఉన్నత విద్య మరియు వృత్తిపరమైన పురోగతికి సమాన అవకాశాలను అందించడం. ● స్థాపన: 1997-98లో గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ ప్రారంభించింది. ● ఉద్దేశ్యం: 6వ తరగతి నుండి XII వరకు షెడ్యూల్డ్ తెగ విద్యార్థులకు సమగ్ర విద్యను అందించడం, వారి సమగ్ర అభివృద్ధికి వీలు కల్పించడం. ● పాఠ్యాంశాలు: విద్యావేత్తలు మరియు పాఠ్యేతర కార్యకలాపాలు రెండింటికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ CBSE పాఠ్యాంశాలను అనుసరిస్తుంది. ● సౌకర్యాలు: బాగా అమర్చబడిన తరగతి గదులు, ప్రయోగశాలలు, లైబ్రరీలు, హాస్టల్‌లు, క్రీడా సౌకర్యాలు మరియు సిబ్బంది కోసం నివాస గృహాలు ఉన్నాయి. ● నిధులు: గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ కింద పూర్తిగా కేంద్ర ప్రభుత్వం నిధులు సమకూరుస్తుంది. ● మౌలిక సదుపాయాలు: బాలురు మరియు బాలికల హాస్టళ్లకు సంబంధించి కనీసం 480 మంది విద్యార్థులు ఉండేలా నిర్మించబడింది. ● ఉపాధ్యాయులు మరియు సిబ్బంది: రిక్రూట్‌మెంట్ కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది మరియు ఉపాధ్యాయులు తరచూ వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందినవారు, ఇది సాంస్కృతిక మరియు భాషా అనుసరణ సవాళ్లకు దారి తీస్తుంది. ● స్థానాలు: భారతదేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాలలో, ముఖ్యంగా గిరిజన జనాభా గణనీయంగా ఉన్న ప్రాంతాలలో విస్తరించి ఉంది.
ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ **(PDS)**	**వార్తల్లో ఎందుకు ప్రస్తావించబడింది?** ● గృహ ఖర్చులపై ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ (PDS) ప్రభావం. **PDS కి సంబంధించిన అంశాలు:** ● PDS అనేది ప్రభుత్వ-ప్రాయోజిత దుకాణాల గొలుసు, ప్రాథమిక ఆహారం మరియు ఆహారేతర వస్తువులను అవసరమైన వారికి సబ్సిడీ ధరలకు పంపిణీ చేయడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది. ● ఉద్దేశ్యం: పేదలకు సరసమైన ధరలకు బియ్యం, గోధుమలు, చక్కెర మరియు కిరోసిన్ వంటి నిత్యావసర వస్తువులను అందించడం మరియు దేశంలో ఆహార భద్రతను నిర్ధారించడం. ● అమలు: ○ దేశవ్యాప్తంగా సరసమైన ధరల దుకాణాల (FPS) నెట్‌వర్క్ ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది. ○ వినియోగదారుల వ్యవహారాలు, ఆహారం మరియు ప్రజా పంపిణీ మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది. ● విభాగాలు: ○ సెంట్రల్ పూల్: ప్రభుత్వం సేకరించిన ఆహార ధాన్యాలు పంపిణీ కోసం నిల్వ చేయబడతాయి. ○ టార్గెటెడ్ పబ్లిక్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ సిస్టమ్ **(TPDS)**: కుటుంబాలను దారిద్య్ర

	రేఖకు ఎగువన (APL), దారిద్య రేఖకు దిగువన (BPL) మరియు అంత్యోదయ అన్న యోజన (AAY)గా వర్గీకరిస్తుంది. ● శాసనం: ○ జాతీయ ఆహార భద్రతా చట్టం (NFSA), 2013: భారతదేశ జనాభాలో దాదాపు మూడింట రెండు వంతుల మందికి సబ్సిడీ ఆహార ధాన్యాలకు చట్టపరమైన హక్కు. ○ కవరేజ్: గ్రామీణ జనాభాలో 75% మరియు పట్టణ జనాభాలో 50% వరకు సబ్సిడీ ధరలకు ఆహార ధాన్యాలు అందేలా చూస్తుంది.
సరళీకృత చెల్లింపు పథకం **(LRS)**	వార్తల్లో ఎందుకు ప్రస్తావించబడింది? ● భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ (RBI) గుజరాత్‌లోని GIFT సిటీలోని అంతర్జాతీయ ఆర్థిక సేవల కేంద్రాలలో (IFSCs) లిబరలైజ్డ్ రెమిటెన్స్ స్కీమ్ (LRS) కింద నివాసితులు విదేశీ కరెన్సీ ఖాతాలను (FCAs) తెరవడానికి అనుమతిస్తూ నోటిఫికేషన్ జారీ చేసింది. **LRS** కి సంబంధించిన అంశాలు: ● ఇది 2004లో RBI ప్రవేశపెట్టిన విదేశీ మారకద్రవ్య విధాన కార్యక్రమం. ● ఇది భారతదేశం వెలుపల నిధులను పంపే ప్రక్రియను సరళీకృతం చేయడానికి మరియు క్రమబద్ధీకరించడానికి ఉద్దేశించబడింది. ● FEMA (ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ మేనేజ్‌మెంట్ యాక్ట్), 1999 ద్వారా నిర్దేశించబడిన అంతర్జాతీయ నిధుల బదిలీ పరిమితులను అధిగమించడానికి ఈ పథకం భారతీయులకు సహాయపడింది. ● LRS కింద, మైనర్‌లతో సహా నివాసితులు అందరూ ఆర్థిక సంవత్సరానికి (ఏప్రిల్-మార్చి) USD 250,000 వరకు ఉచితంగా చెల్లించడానికి అనుమతించబడ్డారు. ● వ్యక్తిగత భారతీయ నివాసితులు మాత్రమే LRS కింద నిధులను పంపడానికి అనుమతించబడతారు. కార్పొరేట్లు, భాగస్వామ్య సంస్థలు, HUFలు, ట్రస్ట్‌లు మొదలైనవి దాని పరిధి నుండి మినహాయించబడ్డాయి. ● రెమిటెన్స్‌లను ఉచితంగా మార్చుకోదగిన ఏదైనా విదేశీ కరెన్సీలో చేయవచ్చు.
సాంకేతిక అభివృద్ధి నిధి పథకం	వార్తల్లో ఎందుకు ప్రస్తావించబడింది? ● డిఫెన్స్ రీసెర్చ్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ ఆర్గనైజేషన్ (DRDO) టెక్నాలజీ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ పథకం కింద ప్రైవేట్ రంగానికి ఏడు కొత్త ప్రాజెక్టులను ఆమోదించింది. టెక్నాలజీ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ పథకం గురించి: ● చొరవ: రక్షణ సాంకేతికతలో స్వావలంబనను ప్రోత్సహించడానికి 'మేక్ ఇన్ ఇండియా' చొరవలో భాగం. ● మంత్రిత్వ శాఖ: రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ. ● అమలు: ట్రై-సర్వీసెస్, డిఫెన్స్ ప్రొడక్షన్ మరియు DRDO అవసరాలను తీర్చడానికి DRDO ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది. ● ప్రోత్సాహం: ○ ప్రభుత్వ/ప్రైవేట్ పరిశ్రమలు, ముఖ్యంగా MSMEలు మరియు స్టార్టప్‌ల నుండి భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. ○ రక్షణ రంగంలో అత్యాధునిక సాంకేతిక సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి పర్యావరణ వ్యవస్థను రూపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ● ప్రయోజనాలు: దేశీయ సాంకేతికత అభివృద్ధి మరియు పరిశ్రమకు ఇతర ప్రయోజనాల కోసం గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ అందిస్తుంది. ● నిధుల మద్దతు: ○ ప్రాజెక్ట్ వ్యయం: 50 కోట్ల వరకు.

- నిధుల మొత్తం: మొత్తం ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో 90% వరకు.
- సహకారం: పరిశ్రమ అకాడెమియా లేదా పరిశోధనా సంస్థలతో సహకరించవచ్చు (అకాడెమియా ప్రమేయం మొత్తం ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో 40% మించకూడదు).

- ప్రాజెక్ట్ వ్యవధి: నాలుగు సంవత్సరాల గరిష్ట అభివృద్ధి కాలం.
- యాజమాన్యం:
  - నివాసిత భారతీయ పౌరుడి అధీనంలో ఉండాలి మరియు నియంత్రించబడాలి.
  - 49% కంటే ఎక్కువ విదేశీ పెట్టుబడులు ఉన్న సంస్థలు అనర్హులు.
- స్టార్టప్‌లు:
  - పరిశ్రమ మరియు అంతర్గత వాణిజ్య ప్రమోషన్ విభాగం (DPIIT) ద్వారా తప్పనిసరిగా గుర్తించబడాలి.
  - నాస్సెంట్ స్టార్టప్‌లు (దరఖాస్తు తేదీ నుండి మూడు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ సమయంలో పొందుపరచబడినవి) తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వ-సహాయక ఇంక్యుబేటర్లలో ఇంక్యుబేట్ చేయబడాలి.
  - ఇలాంటి ప్రభుత్వ గ్రాంట్లు పొంది ఉండకూడదు.
  - కనీసం 51% షేర్‌హోల్డింగ్‌తో నివాసి భారతీయ పౌరుడి అధీనంలో ఉండాలి మరియు నియంత్రించబడాలి.

Copyright © by Adda247
All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.